

ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ТА ВЛАДИ у 2020 році

Хмельницька область

ПРОСТІР
МОЖЛИВОСТЕЙ

ВСТУП

2020 рік змінив життя українців. Зміни в першу чергу були пов'язані з пандемією COVID-19, адже карантинні заходи часто обмежували права і можливості людей в різних сферах життя.

В цьому дослідженні ми намагалися з'ясувати яким чином ситуація з COVID-19 вплинула на взаємодію населення і влади в регіонах. При цьому враховувались: триваюча децентралізація, місцеві вибори 2020 і інші фактори, що важливі для розвитку демократії в громадах.

За основу взято думку про те, що події 2020 року змінили можливості доступу населення до органів влади та впливу на їх рішення, певним чином обмежили їх права на участь в управлінні державою. Це стало викликом, реагування на який показало спроможність влади в регіонах підтримувати демократію і права людей в складні часи.

Мета дослідження – посилити можливості регіональних організацій громадянського суспільства (далі - ОГС) у процесах демократизації через виявлення і використання інструментів впливу на владу, покращення комунікації з владою і вироблення універсальних практик взаємодії.

Дослідження проводилось в Донецькій, Житомирській, Львівській, Одеській, Рівненській, Хмельницькій областях та місті Києві.

Даний звіт стосується ситуації в Хмельницькій області.

ПІД ЧАС ДОСЛІДЖЕННЯ:

1. вивчалися зміни в комунікації влади на місцевому, регіональному рівнях в Україні в умовах пандемії COVID-19, активності влади в соціальних мережах, каналів зворотного зв'язку з владою для громадян, зміни в проведенні особистого прийому громадян тощо;
2. розглядалися проведення засідань громадських рад в регіонах, їх формату (онлайн чи офлайн), кількості учасників засідань та засідань за рік, можливості для громадян дивитися засідання громадських рад онлайн, публікацій протоколів засідань та фінальних рішень засідань громадських рад на сайті місцевої влади чи громадської ради;
3. досліджувалися статuti громад на предмет наявності особливих повноважень для громадських рад, а також щодо проведення дистанційних зустрічей чи засідань;
4. вивчалася періодичність звернення ОГС до органів місцевої чи регіональної влади, органів місцевого самоврядування, формат та канали спілкування з владою, їх ефективність, зацікавленість влади в зворотному зв'язку, проблеми спілкування з владою тощо.

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Для виконання завдань дослідження були поєднані наступні інструменти:

- аналіз документів - здійснювався аналіз відповідей на запити та документів, що були надані разом з відповідями, а також документів, що розміщені у відкритому доступі;
- напівструктуровані опитування - проведення опитувань (глибинних інтерв'ю) представників організацій громадянського суспільства, членів громадських рад;
- аналіз інформації у відкритих джерелах, включаючи: публікації повідомлень на інтернет-ресурсах органів влади й місцевого самоврядування, інформація в ЗМІ щодо реагування на рішення влади, дані соціальних мереж органів влади тощо.

Для збору даних було направлено запити про надання публічної інформації до 12 суб'єктів. Отримані відповіді від 12.

Здійснювався аналіз інформації, яка міститься на сторінках вказаних суб'єктів в мережі Інтернет, в соціальних мережах, включаючи Facebook.

Було проведено інтерв'ю з 5 представниками організацій громадянського суспільства, 12 членами громадських рад.

В результаті дослідженням було охоплено наступні владні суб'єкти:

- Хмельницька обласна рада,
- Хмельницька обласна державна адміністрація,
- Хмельницька міська рада,
- Шепетівська районна рада,
- Шепетівська районна державна адміністрація,
- Кам'янець-Подільська районна рада,
- Кам'янець-Подільська районна державна адміністрація,
- Хмельницька районна рада,
- Хмельницька районна державна адміністрація,
- Дунаєвецька міська територіальна громада,
- Нетішинська територіальна громада,
- Красилівська територіальна громада

РОЗДІЛ 1.

Публічна комунікація влади в умовах COVID-19

Хронологія реагування на виклики COVID-19

10.03.2020.	Типова промоція санітарної культури (особливість регіону ще з січня 2020 року)
12.03.2020.	В день запровадження карантину в Хмельницькій області проводилися масові акції за участю керівництва регіону (Колегія ОДА).
13.03.2020.	Оприлюднення телефонів “гарячих ліній” щодо протидії COVID-19. Слід відзначити, що єдиної телефонної лінії на той момент не було. Використовувалися звичайні номери департаментів і служб.
16.03.2020.	У розпал паніки щодо карантину, обласна влада ще проводила промоцію масової культурної акції (згодом захід був відмінений).
16.03.2020.	Згортання роботи громадських приймалень чиновниками ОДА (окремі приймальні місцевих політиків працювали у карантин).
16.03.2020.	В ЗМІ оприлюднюються приклади панічної реакції місцевих чиновників із нецільовим використанням коштів (на «дезінфекції» громадських приміщень і вулиць).
11.04.2020.	У розпал карантину керівництво ОДА проводило масові акції у приміщенні адміністрації. Натомість область демонструвала одні з найнижчих темпів тестування.
17.04.2020.	Типовий спеціалізований антиковідний сайт був запусканий досить пізно - 16.04.2020.
05.05.2020.	Де-факто регіон почав виходити з карантину раніше за всю країну. Офіційна статистика фіксувала низькі показники захворюваності (117 випадків на 3 травня 2020 року).

Як змінилась комунікація влади з населенням

1. На початковому етапі запровадження карантину місцева влада не змогла оперативно реагувати на проблеми, пов'язані з COVID-19.
2. Обласна рада працювала в контексті загальноукраїнського порядку денного, міська влада виявилася більш гнучкою та готовою до відповідальності.
3. На Хмельниччині досить активно підтримувались загальноукраїнські проекти цифровізації відносин з владою, однак локальних рішень не створювалося.
4. На рівні області досить оперативно була запущена «гаряча лінія» - на 2-й день після запровадження карантину.
5. Запроваджувався досвід інших міст щодо протоколів роботи підприємств критичної інфраструктури, в тому ж числі ринків, транспорту тощо.
6. Голова ОДА О.Габінет, на відміну від інших областей, не став основним спікером антиковідної кампанії, делегуючи цю роль своїм заступникам.
7. Досить рано почали активно пропагандувати принципи інфекційної безпеки (перші заклики лунали ще у січні-лютому), акцентувалась увага на питанні інфекційної гігієни.

Висновки

1. Відсутність оперативного і обґрунтованого реагування на проблеми, пов'язані з COVID-19 призвели до певних негативних наслідків, зокрема: підприємці фактично були залишені сам на сам із проблемами призупинення ділової активності без попередніх роз'яснень, стався колапс у системі транспортних перевезень.
2. Міська влада була більш послідовна у своїй позиції стосовно оцінки наслідків пандемії та карантину, а також демонструвала більший рівень «COVID-дисидентства». При цьому на міському рівні досить оперативно вирішувалися поточні проблеми із медичними закладами та забезпеченням киснем та апаратами ШВЛ.
3. Недостатність координації призвела до того, що регіон відзначився високим рівнем COVID-«дисидентства» на рівні місцевих громад та бізнесу, що поглиблювалось відсутністю контролю за виконанням розпоряджень КМУ, який мав радше імітаційний характер, про що повідомлялося і у ЗМІ, і у соціальних мережах.
4. Особливістю регіону є велика частка населення, яке працює за кордоном. Які поверталися додому та зазнавали певних проблем з отриманням державних сервісів при перетині кордону та потім при реєстрації їх статусу на Батьківщині.
5. Хмельниччина є аграрним регіоном, що дозволило уникнути загострення типових проблем регіонів з високими показниками урбанізації.
6. Через запровадження карантину у регіоні динамічно розвивалися загальноукраїнські проекти (Дія, Дистанційна освіта, віртуальні кабінети в НБУ, соціальних фондах, проект e-Health), однак ситуація з пандемією не стала поштовхом для розвитку локальних ініціатив, як це було в інших регіонах. Саме тому влада має звернути увагу на цю ситуації та направити зусилля на розвиток місцевих цифрових рішень і можливостей.

РОЗДІЛ 2.

Місцева влада в соціальних мережах

Сторінки в соціальних мережах	Контент Пости щодо COVID-19	Кількість користувачів (відсоток до загальної кількості населення)
Хмельницька обласна рада		1,225 млн жителів
https://www.facebook.com/km.oblrada	щоденне інформування, реагування на записи - до 10 осіб	2 314 вподобали (0,18%) 2 536 стежать (0,2%)
Хмельницька обласна державна адміністрація		1,225 млн жителів
https://www.facebook.com/admkm.gov.ua	щоденне інформування, реагування на записи - до 10 осіб	10 068 вподобали (0,8%) 12 818 стежать (1%)
Хмельницька міська рада		260 тис жителів
https://www.facebook.com/hmmiskrada	щоденне інформування, реагування на записи - до 10 осіб	18 065 осіб вподобали (6,9%) 25 019 людей стежать (9,6%)
Кам'янець-Подільська районна рада		63 тис жителів
https://www.facebook.com/pages/Кам'янець-Подільська%20районна%20рада/282951119260677/	останній пост 13 травня	9 вподобали (0,01%) 9 стежать (0,01%)
Кам'янець-Подільська районна державна адміністрація		63 тис жителів
https://www.facebook.com/kpradmin	щоденне інформування, реагування на записи - до 10 осіб	95 вподобали (0,15%) 800 стежать (1,2%)
Хмельницька районна рада		53 тис жителів
https://www.facebook.com/kmrayrada	щойно створена сторінка, єдиний пост від 13 липня	2 особи вподобали (0,003%) 2 людини стежать (0,003%)
Хмельницька районна державна адміністрація		53 тис жителів
https://www.facebook.com/Хмельницька-районна-державна-адміністрація-108919087477256	щоденне інформування, реагування на записи - до 10 осіб	395 вподобали (0,74%) 422 стежать (0,79%)
Шепетівська районна рада		41 тис жителів
https://www.facebook.com/Шепетівська-районна-рада-101486121860405	до 10 постів в місяць, до 20 реагувань	800 вподобали (1,9%) 810 стежать (1,9%)

Сторінки в соціальних мережах	Контент Пости щодо COVID-19	Кількість користувачів (відсоток до загальної кількості населення)
Шепетівська районна державна адміністрація		41 тис жителів
https://www.facebook.com/sheprda.gov.ua	щоденне інформування, реагування на записи - до 10 осіб	1 033 вподобали (2,5%) 1 204 стежать (2,9%)
Дунаєвецька територіальна громада		37 тис жителів
не представлена		
Красилівська територіальна громада		30 тис жителів
Красилівська територіальна громада	Інформування про поточні події 2-3 рази в тиждень	171 вподобали (0,04%) 183 стежать (0,05%)
Нетішинська територіальна громада		38 тис жителів
https://www.facebook.com/groups/Netishin група	до 20 реагувань на пости	2,2 тис учасників (5,8%)

Висновки

- Здебільшого місцева влада досить активна в соціальних мережах. Головним майданчиком, на якому присутні місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування є Facebook, де створені відповідні сторінки. Інші соціальні мережі не використовуються. Місцевим органам влади та органам місцевого самоврядування варто активно використовувати YouTube Telegram, TikTok тощо для залучення населення різних категорій до спілкування і посилення впливу.
- Охоплення сторінками органами влади і самоврядування у Facebook – до 1% населення відповідної адміністративно - територіальної одиниці чи громади. Існують виключення: Хмельницька міська рада – до 9%, Нетішинська територіальна громада – до 6%, Шепетівська районна державна адміністрація – до 3%. Владі варто продовжувати залучати населення до користування її сторінками у Facebook, покращувати якість контенту - робити його більш цікавим. Це допоможе швидко доносити інформацію та отримувати зворотній зв'язок, корегувати власні дії, керувати настроями і підтримкою.
- Контент, що створюють місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування у Facebook передбачає інформування населення регіонів про актуальні події, заходи відповідних органів.
- Відмічається невисокий ступень реагування на контент органи влади та місцевого самоврядування у Facebook (в середньому до 10-20 реагувань на повідомлення). Це привід переглянути контент, зробити його більш цікавим для населення регіону.

РОЗДІЛ 3.

Особисті прийоми громадян в умовах COVID-19

Орган влади / місцевого самоврядування	Особисті прийоми		Вплив COVID-19	Лист - відповідь на звернення
	2019	2020		
Хмельницька обласна рада	60	12	призупинені прийоми	15/П1 від 23.03.2021
Хмельницька обласна державна адміністрація	389	282	призупинені прийоми	100/22-41-1742/2021 від 19.03.2021
Хмельницька міська рада	3120	1547	призупинені прийоми	ЗПІ-158/0-21 від 23.03.2021
Хмельницька районна рада	201	135	інформації не надано	232/01-07 від 18.03.2021
Хмельницька районна державна адміністрація	133	19	призупинені прийоми	40/04-459/21 від 19.03.2021
Шепетівська районна рада	123	74	змін не було	01-53/102 від 19.03.21
Шепетівська районна державна адміністрація	70	20	інформації не надано	Б-15/2021 від 24.03.21
Кам'янець-Подільська районна рада	64	40	призупинені прийоми	03ні/01-34 від 18.03.21
Кам'янець-Подільська районна державна адміністрація	155	28	призупинені прийоми	Л-одпі/01-18 від 18.03.21
Дунаєвецька міська територіальна громада	117	71	прийоми відбувались з урахуванням обмежень	02.04-13/668 від 23.03.2021
Нетішинська територіальна громада	254	19	призупинені прийоми	33/01-03-1144/2021 від 25.03.2021
Красилівська територіальна громада	547	267	прийоми відбувались з урахуванням обмежень	1202/08-10/21 від 25.03.2021

Висновки

1. На 52% знизилась кількість особистих прийомів у 2020 порівняно з 2019. Таке зниження пов'язані саме з COVID-19 та запровадження карантинних обмежень.
2. З 12 владних суб'єкта, що надали інформацію: 7 повідомили про призупинення прийомів, у двох - прийоми відбувались з урахуванням обмежень, у одного суб'єкта змін не відбувалось.

РОЗДІЛ 4.

Громадські ради в умовах COVID-19

Нормативно-правовий контекст

Стаття 38 Конституції України передбачає, що громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами.

Основний документ, що визначає порядок роботи громадських рад є Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010р. №996 “Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики”, якою встановлено:

- Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики;
- Типове положення про громадську раду при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у м. Києві та Севастополі державній адміністрації.

Для державних адміністрацій Постанова №996 передбачає необхідність вжиття заходів для утворення громадських рад при центральних і місцевих органах виконавчої влади та забезпечити їх функціонування.

Органам місцевого самоврядування Постановою №996 рекомендовано під час проведення консультацій з громадськістю та утворення громадських рад при органах місцевого самоврядування керуватися затвердженими цією постановою Порядком і Типовим положенням.

Особливі повноваження громадських рад, проведення дистанційних зустрічей в статутах

Хмельницька обласна державна адміністрація

Сторінка адміністрації в мережі Інтернет щодо громадської ради включає інформацію про склад ради, плани роботи, протоколи засідань, новини громадської ради. Положення про громадську раду передбачає можливість рейтингового електронного голосування при створенні ради, а також можливість схвалювати пропозиції та рекомендації з окремих питань шляхом опитування її членів у письмовому або електронному вигляді.

Хмельницька міська рада

Положення про громадську раду містить унікальні вимоги щодо дій в умовах протиепідемічних або інших обмежувальних заходів на проведення публічних зібрань, оголошених державними або місцевими органами влади, органами місцевого самоврядування, а саме - засідання Громадської ради, правління Громадської ради або її комісій можуть проводитись в онлайн-режимі або шляхом опитування, згідно з окремим порядку, затвердженого Громадською радою.

Створення громадських рад, проведення їх засідань

Орган влади/ місцевого самоврядування	Кількість членів громади	Кількість засідань		через COVID-19 онлайн/ скасовані	Лист - відповідь на звернення
		2019- 2020	2020		
Хмельницька обласна рада	громада не створена	---	---	---	15/П1 від 23.03.2021
Хмельницька обласна державна адміністрація	35 осіб	17	6	2020 - виключно в онлайн форматі	100/22-41-1742/2021 від 19.03.2021
Хмельницька міська рада	55 осіб громада при виконкомі міськради	10	2	окремі засідання транслюються	ЗПІ-158/0-21 від 23.03.2021
Хмельницька районна рада	5 осіб	1	----	інформації не надано	232/01-07 від 18.03.2021
Хмельницька районна державна адміністрація	5 осіб	5	1	не проводились /скасовувалися	40/04-459/21 від 19.03.2021
Шепетівська районна рада	громада не створена				01-53/102 від 19.03.21
Шепетівська районна державна адміністрація	інформації не надано				Б-15/2021 від 24.03.21
Кам'янець-Подільська районна рада	громада не створена				03ні/01-34 від 18.03.21
Кам'янець-Подільська районна державна адміністрація	громада не створена				Л-одпі/01-18 від 18.03.21
Дунаєвецька міська територіальна громада	громада не створена, 4 дорадчих органи	---	---	---	02.04-13/668 від 23.03.2021
Нетішинська територіальна громада	в процесі створення	---	---	---	33/01-03-1144/2021 від 25.03.2021
Красилівська територіальна громада	громада не створена	---	---	---	1202/08-10/21 від 25.03.2021

Опитування членів громадських рад

Питання: Чи змінювався склад громадської ради протягом 2020 року? Як це вплинуло на роботу громадської ради?

Відповіді: в основному зміни у складі громадської ради, там де вони відбувалися, не вплинули на її роботу. Одна громадська рада повідомила про вихід з її складу представників молодіжних організацій, що погіршило роботу ради, адже вони були активні.

Питання: Як часто відбуваються засідання громадської ради? Чи цього достатньо для ефективної роботи громадської ради? Чому?

Відповіді: через запровадження карантину частота засідань зменшилася, саме тому засідань стало недостатньо для вирішення питань.

Питання: Що змінилося в роботі громадської ради у 2020 році? Які були позитивні та негативні моменти в роботі громадської ради?

Відповіді: Перехід в онлайн формат через COVID-19 мав позитивні та негативні наслідки. Серед позитивного названо офіційність спілкування, що призвело до виникнення зобов'язань відповідати, це покращило ефективність звернень, серед негативного – не вистачало живого спілкування.

Питання: Які основні проблеми в роботі громадської ради були у 2020 році. Яким чином можна подолати ці проблеми?

Відповіді: основна проблема – COVID-19 та обмежені можливості у проведенні очних засідань громадських рад через карантин.

Питання: Чи вплинула ситуація з пандемією COVID-19 та місцеві вибори на роботу громадської ради у 2020 році? Яким саме чином?

Відповіді: вплив місцевих виборів представники громадських рад не відчували, Найбільше вплинув COVID-19.

Питання: Окрім пандемії та місцевих виборів, які ще фактори вплинули на роботу громадської ради у 2020 році? Яким чином?

Відповіді: внесення змін до Типового положення про громадські ради на рівні КМУ обмежили можливості громадських рад.

Питання: Як вплинула реформа децентралізації на діяльність громадської ради?

Відповіді: у зв'язку зі скасуванням районів були ліквідовані громадські ради, нові не створювалися.

Питання: Чи отримує громадська рада необхідну підтримку від органу влади, при якій вона створена? В чому саме виражається така підтримка? Чи дослухається орган влади до громадської ради, її членів? Якщо існують проблеми взаємодії між громадською радою та органом влади, при якому вона створена?

Відповіді: загальної тенденції щодо взаємодії органу влади і громадської ради визначити не можливо – все залежить від органу влади, рішень його керівника. Там, де наявне позитивне відношення до громадської ради – її звернення мають позитивне вирішення. Де комунікація не налагоджена – існують проблеми у підтримці, отриманні документів, реагуванні на звернення та рішення.

Питання: Які зміни необхідні в роботі громадської ради? Як має змінитися робота громадської ради у зв'язку з пандемією COVID-19 та проведенням місцевих виборів?

Відповіді: найперше – залучення до роботи громадських рад активних, молодих людей, друге – збільшення повноважень громадських рад для здійснення впливу на влади, третє – розвиток можливостей проводити засідання в онлайн форматі.

Питання: Чи відмінялися засідання громадської ради у зв'язку з пандемією COVID-19 та проведенням місцевих виборів? Як часто таке відбувалося протягом 2020 року? Чи пропонувалися інші формати роботи (онлайн засідання)? Якщо онлайн засідань не відбувалося то чому?

Відповіді: засідання відмінялися, в онлайн форматі неможливо було їх проводити, адже в члени громадських рад також живуть в селах, де часто немає технічних можливостей та інтернету.

Питання: Чи вистачає відкритості у роботі громадської ради? Чи необхідні додаткові заходи, наприклад, онлайн трансляції засідань для забезпечення відкритості роботи громадської ради?

Відповіді: окремі члени громадських рад повідомили про необхідність залучення традиційних ЗМІ до висвітлення роботи рад, а також про можливе використання онлайн трансляцій.

Висновки

1. Питання щодо створення громадських ради були поставлені 12-ти місцевим органам влади та органам місцевого самоврядування.
2. Серед чотирьох місцевих державних адміністрацій, для яких законодавством встановлено обов'язок створювати громадські ради, ради створено в двох - при Хмельницькій обласній державній адміністрації та Хмельницькій районній державній адміністрації.
3. Серед 8 органів місцевого самоврядування, громадська рада створена при Хмельницькій міській раді та Хмельницькій районній раді, при Дунаєвецькій міській територіальній громаді створено 4 консультативно -дорадчі органи
4. Як вбачається з поданої інформації - громадські ради не є достатньо розповсюджені для органів влади і місцевого самоврядування в Хмельницькій області. Навіть у випадках, де створення громадських рад є обов'язком.
5. Хмельницька обласна державна адміністрація повідомила, що через COVID-19 засідання проводились в онлайн режим, Хмельницька районна рада повідомила про скасування засідань.
6. Здебільшого на сайтах відповідних органів публікуються протоколи засідань громадських рад там, де вони створені і працюють. Положення про громадську раду Хмельницької міської ради містить унікальні щодо дій в умовах протиепідемічних або інших обмежувальних заходів на проведення публічних зібрань, оголошених державними або місцевими органами влади, органами місцевого самоврядування.
7. Серед 12 опитаних органів влади та місцевого самоврядування жодний не проводить онлайн трансляцію засідань громадської ради через соціальну мережу Facebook.

РОЗДІЛ 5.

Взаємодія ОГС з владою протягом 2020 року.

Опитування членів ОГС

Питання: Яким чином ситуація з пандемією COVID-19 і місцеві вибори вплинули на роботу організації?

Відповіді: всі опитані організації вказали на проблеми, що виникли через пандемію COVID-19, зокрема: неможливість працювати в онлайн форматі, сповільнення роботи, порушення комунікації з владою, зменшення кількості звернень.

Питання: Які фактори, крім пандемії та місцевих виборів, впливали на роботу організації у 2020 році? Позитивним чи негативним був такий вплив? Чому?

Відповіді: серед негативних факторів названі бюрократія при роботі з владою, безініціативність влади.

Питання: Як організація взаємодіє з владою: обласною, районною, міською? Сильні та слабкі сторони такої взаємодії. Досягнення та проблеми.

Відповіді: представників неурядових організацій не виказували будь-яких особливостей у спілкуванні з владою: позитивних чи негативних.

Питання: Як часто Вам доводиться звертатися до органів місцевої чи регіональної влади, органів місцевого самоврядування? Якою є реакція влади на такі звернення? Яким є результат таких звернень? Чи задоволені Ви таким результатом? Що вважаєте необхідно змінити щоб результат був кращим?

Відповіді: практично всі представники опитаних неурядових організацій зазначили, що досить часто звертаються до влади, думки щодо результативності реакції розділилися. Окремі організації говорять про формальність відповідей.

Питання: Яким чином ситуація з пандемією COVID-19 та місцеві вибори, а також інші виклики 2020 року вплинули на періодичність Ваших звернень до влади? Реакцію влади? Результативність звернень?

Відповіді: відмічається негативний вплив COVID-19 на взаємодію з владою – звернень до влади з боку неурядових організацій стало менше, не вистачало особистого спілкування.

Питання: Які заходи необхідно вжити, щоб зменшити вплив COVID-19 та інших викликів на взаємодію влади та організації?

Відповіді: влада має діяти на упередження ситуацій, а не в форматі реагування на проблеми.

Питання: Якими є формат та канали спілкування з владою? Яка їх ефективність? Чи змінилися формат та канали спілкування з владою у зв'язку із пандемією COVID-19, місцевими виборами або іншими викликами? Чи необхідно змінювати формат та канали спілкування з владою та яким чином?

Відповіді: здебільшого організації використовують особисті зустрічі для вирішення питань, вказують на те, що COVID-19 використовувався як підстава для відмови від спілкування.

Питання: Чи відбувалися відмови влади у спілкуванні з організацією з посиланням на пандемією COVID-19, місцеві вибори? Як часто відбуваються такі відмови? Чи пропонувалися інші формати та канали спілкування (онлайн зв'язок)? Якщо онлайн спілкування не відбувалося то чому?

Відповіді: окремі організації вказували про відмови у спілкуванні у зв'язку з COVID-19, в тому числі за допомогою онлайн зв'язку. Інші говорять про невдалий досвід спілкуватися онлайн.

Питання: Основні проблеми у спілкуванні з владою? Яким чином можна змінити ситуацію? Чи здатна влада підтримувати постійний зв'язок, зворотній зв'язок?

Відповіді: за словами представників організацій влада їх не чує, не цікавиться і не підтримує ідеї, не розуміє або не бажає зрозуміти ситуацію і проблеми.

Висновки

1. За інформацією ОГС взаємодія з владою є складною, організації потребують більшої підтримки та співпраці.
2. COVID-19 став найбільшою проблемою в роботі неурядових організацій, зупинив певні активності, зменшив ефективність комунікацій з владою через необхідність переформатувати спілкування і складності спілкування в онлайн форматі.
3. ОГС розуміють необхідність налаштовуватися на новий, дистанційний, формат взаємодії з владою, через електронні засоби спілкування. Саме тому важливим є постійне навчання новим навичкам роботи в онлайн форматі.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Виклики 2020 року стали складним випробуванням для місцевої влади Хмельницької області. На самому початку вбачається її розгубленість і відсутність оперативного і обґрунтованого реагування на проблеми, пов'язані з COVID-19. Це призвело до певних негативних наслідків, що стосувалося підприємництва, транспортної сфери. Владі Хмельниччини варто розглянути питання створення комунікаційної стратегії, врахування в ній можливих надзвичайних ситуацій та процедур реагування на них.
2. Так само постає питання готовності влади приймати на себе відповідальність за ініціативність та ігнорування настанов на рівні держави. Якщо розглядати інші регіони, подекуди влада обґрунтовано діяла як «ковідний дисидент», ігноруючи вказівки державної влади для захисту інтересів населення регіону. Це створювало відносини довіри між владою та населенням і можливості для співпраці у боротьбі з COVID-19 (як приклад може бути наведено взаємодію львівської міської влади та місцевого бізнесу, для якого спочатку місцева влада не впроваджувала суворі карантинні обмеження та який в подальшому допомагав владі забезпечувати місцеві заклади охорони здоров'я засобами боротьби з пандемією). Тобто приймаючі власні обґрунтовані рішення, навіть інколи протидіючі рішенням, продиктованим «зверху» влада може добитися підтримки населення і найкращого результату.
3. Комунікація влади Хмельниччини з населенням через соціальні мережі має також свої особливості. Зокрема, область має порівняно з іншими регіонами низький рівень охоплення населення сторінками влади в соціальних мережах – менше ніж 1%. Це знижує комунікаційні можливості влади, можливості впливати, доносити інформацію, отримувати моментальні відповіді на власні рішення. Варто розуміти те, що соціальні мережі - це новий, сучасний засіб масової інформації. Розвиток охоплення в соціальних мережах, залучення населення регіону до використання соціальних мереж, боротьбу за якість контенту, його цікавість населенню слід включати до основних напрямків роботи органу влади.
4. Ситуація з COVID-19, запровадження карантинних обмежень вплинули на проведення представниками влади особистих та виїзних прийомів. У відповідях влади на наші запити вказано, що в більшості випадків особисті прийоми були відмінені, запроваджені інші формати звернення і спілкування з владою, зокрема, засобами електронної пошти та телефоном. Як показують відповіді, отримані під час опитувань представників неурядового сектору і членів громадських рад – це зменшило ефективність комунікацій з владою. В той же час, опитувані особи вважали, що влада використовує COVID-19 як привід не взаємодіяти з громадськістю. Невдалим видався досвід спілкування в онлайн форматі. Тут варто рекомендувати звернути увагу на вдаль використання онлайн формату спілкування в інших регіонах, проведення особистих прийомів, через платформи на кшталт ZOOM.
5. З розумінням того, що громадські ради є найбільш застосованим інструментом участі громадян у державних справах, що є обов'язковим для системи органів виконавчої влади та рекомендованим для органів місцевого самоврядування, можна виділити особливість регіону – неактивне використання застосування громадських рад в територіальних громадах.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

6. В цілому ситуація з COVID-19 мала негативний вплив на роботу громадських рад. Зокрема, скасовувалися засідання, затягувалося прийняття рішень, доводилося обговорювати питання в онлайн форматі, що часто є не зручним, особливо для людей старшого віку і тих членів громадських рад, які проживають в селах з поганою якістю інтернет-зв'язку та відсутністю технічних можливостей працювати. Однак, ситуація з карантинними має прискорювати застосування нових форматів роботи, адже в кінцевому випадку онлайн формати дозволять швидко приймати рішення не витрачаючи коштів на проїзд, оренду приміщень тощо.
7. Члени громадських рад відмічають як наявність так і відсутність підтримки їх діяльності з боку органів, при яких вони створені. Це говорить про можливість влади ігнорувати запити дорадчих органів і певну регулюючу обмеженість нормативних актів, що регулюють роботу громадських рад. Посилення повноважень громадських рад могло б вирішити це питання, однак тут варто згадати про те, що громадська рада – дорадчий орган і основна відповідальність за прийняті рішення несуть відповідні органи влади та місцевого самоврядування. Для вирішення проблем взаємодій влади і громадських рад варто знаходити баланс інтересів та забезпечувати достатній рівень комунікації та відкритості.
8. Не зважаючи на те, що громадські ради не здійснюють онлайн трансляції власних засідань, члени громадських рад вважають роботу рад достатньо відкритою. Вони говорять про необхідність залучення традиційних ЗМІ до висвітлення діяльності громадських рад. В цьому випадку слід порадити проведення онлайн трансляцій засідань – це сприятиме відкритості громадських рад і є гарним способом залучити населення до активності без необхідності застосування додаткових бюрократичних механізмів.
9. Розглядаючи результати опитувань неурядових організацій з питань взаємодії з владою варто відмітити наявність потреби неурядових організацій у співпраці та підтримці з боку влади. Відсутність ефективної взаємодії зменшує можливість влади служити своїй громаді.

pm.net.ua

Аналітичний звіт підготовлено ГО «Простір можливостей» (pm.net.ua) в рамках проекту «Громадськість за демократизацію» за сприяння Європейського Союзу (<http://ec.europa.eu/europeaid/>), який реалізується Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій. Окремі думки, висловлені в аналітичному звіті, є особистою позицією авторів і жодним чином не відображають точку зору Європейського Союзу